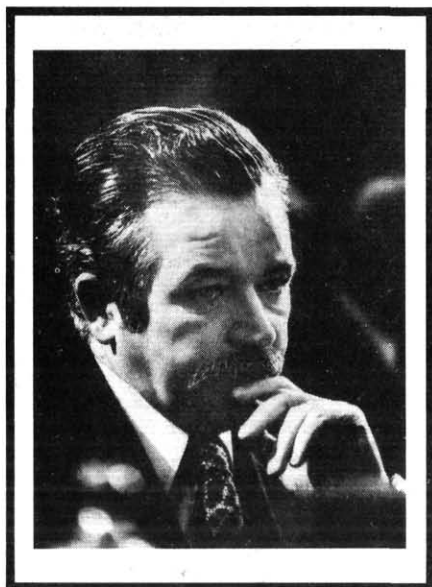

Dr. Molnár Ferenc (1928–1993)

„E kor nekünk szülők és meg-
ölnők” idézhetjük fanyar keserűség-
gel ennél a ravatálnál is a kortárs, a
kort kegyetlen élességgel látó író –
Örkény István – szavait. – Valóban:
Molnár Ferenc ettől a kortól kapott
minden szépet, jót, sikereset, amit
életében élvezhetett, s minden rossz-
at, feszültséget, meghasonlást, amit
elszenvedett.

Pestszentlőrincről jött, mindvégig
szeretve tisztelt szüleinek a munkás-
mozgalom legszebb regénylapjaira
emlékeztető kis lakásából, amely a
dolgos kötelességteljesítés, a pedáns
tisztaság, a tudásvágy, a többre-jutás-
igény, a közösségi gondolkodás és ér-
zület felnevelő otthona volt. Ott, a
lőrinci gimnáziumban tanult a hábo-
rús években és érettségizett akkor,
amikor érettségizni még szellemi ran-

got jelentett. S nyilván már akkor ki-
tűnt csillogó szemével és szellemével,
mágnestermészetével, amellyel társa-
kat, barátokat magához vonzani,
megtartani és irányítani tudott. Szük-
sége volt a kornak az ilyen szülőttei-
re, így állította az ifjúsági mozgalom-
ban és a politikai életben különböző
vezető posztokra. Személyes élete
ezenkívül szétbogozhatatlanul összefo-
nódott a kor politikai történetével:
házassága Icával, aki ifjúságuk kor-
tavaszától szó szerint a legutolsó lehe-
letéig nemcsak hűséges, megtartó há-
zastársa volt, hanem munkájában és
a közéletben is legelső bizalmasa, se-
gítője; ugyanúgy gyermekük születé-
se, nevelődése; az otthonteremtés, a
barátságok köteléke, és a nagy meg-
rázkództatás 1956-ban. A kor falára
írható az is, hogy az egyetemre jó 10
évvel később került, mint korosztály-
társai. De ott is kitűnt, hamarosan az
egyetemi közélet aktív részese lett;
kitüntetéssel doktorált, marasztalták
egyetemi oktatónak. De a kornak
szülőttére magasabb, veszélyesebb
szinteken is szüksége volt, így került
az országos, központi, kutúrpolitikai
irányítás egyre nehezebb és felelő-
sebb posztjaira; a 70-es évek derekán
már a kulturális államtitkári tisztség-
be. S a korszak kulturális, művészeti
életének legkiválóbbjai ismerték el
barátságukkal, megbecsülésükkel
mindazt, amit a magyar művészeti
élet fejlesztéséért, a művészeti köz-
élet viszonyainak és légkörének hu-
manizálásáért, sőt: fraternalizálásáért
tett. De minél magasabbra került, an-
nál inkább látta azokat az ellentmon-
dásokat, azokat a barátkozással el
nem osztható jelenségeket is, ame-
lyek kétségekkel, feszültségekkel telí-

Nikodémus Jézusnál

tették: a kor mind kegyetlenebbül ölte, pusztította is gyermekét.

Utolsó munkahelyére, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatói székébe már betegen ült: sokat szeretett volna tenni ott, de erre már nem adott erő. Idő előtt visszavonulni kényszerült, s a 80-as évek gyökereket kitépő, minden eddigit felforgató viharait már csak otthonról, a fotelből kellett szemlélnie – de nem nyugalomban, hanem egyre nehezebben legyűrhető belső nyugtalanságban.

Mostanában talán a legtöbbször fölidézett bibliai példabeszéd a Saulusból Paulussá lett apostol pálfordulásának története; egyes fogalmazások szerint azért, mert „túl nagy a tolongás a damaszkuszi úton”. Ez a példázat mint irodalmi, művészeti hasonlat, arról a megrázkódtatásról szól, amelyben a tevékeny és eszme által vezérelt, tudatos életű ember (mint

Saul, a régi törvények templomi őre, sőt rendőre) felismeri, hogy „a törvény szövődéke mindig felfeslik valahol” és a sok, egyre több jel figyelmeztetése után végül a meggyőződését változtatja meg, s tudásával, szorgalmával a korábban tiltott, üldözött hit és program apostolává válik.

Ez a példázat kétségtelenül korunk egyik alaphasonlata: esélyt és bocsánatot ígér az embernek a megváltozásra. De nem ismerünk bibliai példázatot arra a *másik emberre*, aki a régi törvények magas poszton álló és tehetséges öregként éppúgy látja a törvény fesléseit, mint Saul, de *mégsem változtatja meg hitét*, akivel tehát nem történik meg a pálfordulás. Mi lesz az ilyen emberrel? Akiben csak gyűl, gyűl a feszültség, a keserűség, amely mint a sav, nemcsak a gyomorfalat, de a lélek védőhártyáját és nyugalalmát is kikezdi?

Ezt az önemészto gyötrelmet enyhíteni – mint ahogy Molnár Ferenc esetében tényleg enyhítette is – a család, a feleség, a gyermek és az utóbbi évek komorságában a legtöbb reményt és fényt sugárzó két tündér-unoka, de az álmatlan éjszakák gondját, a hajnali cigaretták melletti számadások deficitjét el ők sem vihették.

*

Végső megnyugvást ezekre a gyötrelmekre, sajnos, csak itt a végső nyughelyen lehet találni. Mi pedig, akik még maradunk, életének nyugtalanító példázata mellett őrizzük szívünkben és emlékezetünkben a derű, a jóság, az életöröm melegét is, amelyet közelében mindig érezhettünk.

Farkasréti temető, 1993. október 29.

Szabó B. István